

HAJDUFÖLD

ELŐFIZETÉSI ÁR HELYBEN ÉS VIDÉKEN
Egy hóra . . . 25 K Félévre . . . 150 K
Negyedévre . . . 75 K Egész évre . . . 300 K
EGYES PÉLDÁNY ÁRA: 1 KORONA

KERESZTYÉN POLITIKAI NAPILAP
Megjelenik hétfő kivételével minden nap
Felelős főszerkesztő: Dr Komlóssy Imre

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECZEN, PIACZ-UTCZA 59. SZÁM
INTERURBAN TELEFON: 3-48. SZÁM

Pénzügyi nehézségek

Az államháztartás egyensúlyának helyreállítása a sürgősek között is leg-sürgősebb országos feladatunk. A forradalmi állapotból való végleges kilábalásnak, a belső konszolidáció tényleges be-következtének elengedhetetlen conditio sine qua nonja ez és egyetlen lehetőség arra, hogy a nemzetek gazdasági vér-keringésébe egészséges és kívánatos tényező gyanánt bekapcsolódhassunk. A világ pénzpiaca feszült érdeklődéssel várja a magyar pénzügyminiszter expo-zéját, hogy kiolvashassa belőle: van-e elfogadható alap arra nézve, hogy Ma-gyarországgal, mint gyógyult és lábba-dozó beteggel számolhasson? Lesz-e az állami költségvetésben komoly és biz-tató motívum arra, hogy tőkét helyes helyen és reális számítás mellett helyez-heti el Csonkamagyarországon? S a magyar koronán van-e már több oka jobb fizető-eszköz gyanánt elfogadni s értéké-nek nagyobb hitelt adni? Mindezek a kérdések meredeznek ma komor memem-tóként a magyar kormány elé s készítik olyan intézkedések megtételére, melyek az adott helyzetben legjobbaknak, legcélszerűbbeknek látszanak.

A költségvetés 19 milliárdnyi ki-adásával szemben alig tud a pénzügy-miniszter 8-9 milliárd bevételre számí-tani még az új, lényegesen felemelt adó-zási rendszer mellett is. Még mindig kö-zel 10 milliárd az az összeg, amelynek nincs fődöze s amelyet okvetlenül elő kell teremteni valahonnan. A termés-felesleg gyanánt kivételre szánt 5 millió métermázsza gabonát elvitte előlünk a kedvezőtlen időjárás s most ott állunk ismét azon a ponton, hogy a kormány honfiai áldozatkészségünkre kell, hogy appelláljon. Kénytelen-kelletlen bele kell hát törődnünk abba a gondolatba, hogy a gazdasági élet helyreállítására és az ország életképességének biztosítására su-lyos áldozatokat kell hoznunk. Olyan ál-dozatokat, melyek mindnyájuk anyagi helyzetét erős próbára teszik és talán némileg meg is rendítik.

A kormány, mint már többször ki-jelentette, sőt egyizben a nemzetgyűlés előtt is deklarálta, nem gondol arra, hogy az új államjegyek kicserélésével kapcsolatban újabb kényszerkölcsönt ve-gyen igénybe. Nem lehet kétséges ugyanis, hogy ily természetű kölcsön legtöbb eset-ben csak a nép egy rétegét terheli, azt, amely eléggé el nem ítéltető rövid látásból otthon a ládafiában tartogatja pénzét. Ez pedig kiáltó igazságtalanság lenne a kormány részéről. Nem marad más anyagi forrás a normális élet és a

pénz fizetőképességének helyreállítására, mint az állami birtokok eladása, vagy a vagyondézsma.

Az első egyenlő volna az ország függetlenségének és szabadságának szó-szerinti áruba bocsajtásával, egyenlő volna a legridegebb hazaárulással. Az állami javak és birtokok eladása egy, vagy több idegen hatalom beleszólási jogát biztosítaná az ország bel- és kül-ügyeibe egyaránt és mindörökké elűtné a nemzetet attól a reményétől, hogy ha szegényen is, de maga rendelkezék magával. Erre a megoldási módra tehát semmi szín alatt sem gondolhat a kor-mány.

Egyetlen és utolsó kilábolási lehe-tőség gyanánt marad ilyképen a *vagyon-dézsma*. Az a megoldás, hogy a kor-

mány a nemzet egyedeinek egyéni va-gyonából bizonyos részt foglaljon le ma-gának és abból fedezze a költségvetés 10 milliárdnyi deficitjét. Ez ugyan ekla-táns megsértése a magántulajdon sérthe-telenségi elvének, de meg lehet csinálni oly módon, hogy az állam hosszú lejáratu kölcsönkötvényeket adjon azért cserébe. Így a kecske is jól lakik, a káposzta is megmarad. Elengedhetetlen feltétele azonban, hogy a minimum meg-állapítása reális alapon történjék s ma-gát a dézsmát progresszív alapon haj-ták végre.

Igy, de csak így és ilyen feltételek mellett nyulhat a kormány ehhez a végső eszközhöz és veheti igénybe a nemzet újabb és legsúlyosabb hazafiui áldozat-készségét.

Román-magyar tárgyalások Erdély autonómiát kap?

Budapest, szept. 7. (Nemz. St. tel. jel.) A magyar-román tárgyalásokról illetékes helyen a következőket mondták a Nemzeti Sajtó-iroda munkatársának:

— A magyar román tárgyalásokról rész-letesen nyilatkozni nem lehet. Mindenesetre fontos, hogy Románia Benes cseh külügy-miniszter terv-éhez, a kis antant-hoz nem csatla-kozott és hogy Joffre marsall bukaresti tárgya-lásai folyamán meggyőződhetett a román kor-mánynak a Magyarországgal való megegyezés iránti hajlandóságáról. A tárgyalás a legna-gyobb megértéssel s mindkét részről a meg-egyezésre való törekvéssel folyik. A tárgya-

sok során a legfontosabb kérdésnek Magyar-ország integritása merült fel és a kérdés meg-oldásánál elsősorban a gróf Bethlen által előter-jesztett *önálló autonóm Erdély áll elöterben*.

Bécs, szept. 7. (Nemz. St. tel. jel.) Szeptember 15 én román állami pénzügyi és közgazdasági szakértők érkeznek Budapestre, hogy rendezzék a gazdasági kérdéseket Ro-mánia és Magyarország között. A kiküldött bizottság fel van hatalmazva, hogy Magyaror-szágnak bizonyos engedményeket tegyen, mert Romániának komoly szándéka, hogy már ősz-szel meginduljon a közvetlen vasuti for-galom.

A lengyel helyzet

Riga, szept. 7. (N. St. t. j.) Az orosz-lengyel béketárgyalások megkezdését szeptem-ber 9-ére tervezik. A szovjet-kormány néhány feltételt szabott ki a lett-kormánynál. Ezek: az orosz delegáció immunitása és a titkos jeltávírat érintkezés szabadsága.

Lemberg körül visszavonulnak a vörösök
Varsó, szept. 7. (N. St. t. j.) Budienni tábornoknak sikerült seregét a Bugon átvezetni. Lemberg-nél a bolsevisták kisebb harcok köz-ben vonulnak vissza.

Wrangel elfoglalta Odesszát
Bécs, szept. 7. (N. St. t. j.) Berlini jelen-tés szerint Wrangel tábornok csapatai átkeltek a Dnysszteron és Odesszát elfoglalták. Wrangel tábornok ellenoffenzívát indított a vörös csa-patok ellen és jelentékeny győzelmet aratott.

Odessza elfoglalása a legnagyobb sikere Wrangelnek úgy politikai mint stratégiai szem-pontból.

Lengyel francia katonai tanácskozások
Berlin, szept. 7. (Nemz. St. tel. jel.) A lengyel kormány és a lengyel vezérkar a francia tisztek és Wrangel tábornok kiküldött-jei között a lengyel-francia együttműködés tár-gyában tanácskozás kezdődött meg. A lengye-lek Wrangel csapatait a Krimi felszigeten tá-mogatni fogják, míg a franciák kötelezettséget vállalnak, hogy a lengyeleknek hadiszert és talmiszert küldenek.

Megálltak a lengyelek

Páris, szept. 7. (N. St. tel. jel.) A Temps-nek jelentik Varsóból: A lengyel hadsereg 10-15 kilométerre keletre a Lengyelország és Oroszország közötti etnográfiai határtól, tehát orosz területen beszüntette az előrenyomulást és hidfőmintára katonai biztosító vonalat állí-tott fel. A szövetséges hatalmak ebbe bele-egyezésükkel adták.

A brüsszeli konferencia

Bécs, szept. 7. (N. St. t. j.) A nemzet-közi pénzügyi konferenciára, amely szeptember 24 én lesz Brüsszelben, Magyarország is meg-hívást kapott.

A csehek aggodalma

Bécs, szept. 7. (N. St. t. j.) Prágai jelen-tés szerint Joffre tábornok belgrádi utazása Prágában nagy nyugtalanságot váltott ki. A cseheknek biztos értesülésük van arról, hogy Franciaország a Balkánon katonai koalíciót akar létesíteni, hogy oroszok ellen kellő had-erővel rendelkezék. Ha ez sikerülne, *Cseh-ország politikailag és katonailag el volna szigetelve*. Ugyancsak Prágában tudni vélik, hogy a kis antantnak Magyarország lefegyverzésére irányuló lépése a legfőbb tanácsnál aligha szá-míthat kedvező elintézésre.

Internacionále és cionizmus

III.

Valóságos szellemi dögvészként fertőztette meg a világot, ahol elvonult az internacionále piszkos serege, megkergette az agyakat, elvette a józan ész, állami és társadalmi forradalmat támasztott, országokat döntött össze, de nem tudja és nem is akarja újra építeni; örül, ha a zavar tovább tart, mert akkor tovább rabolhatnak az agitátorok, akik kajánul nevetve nézik milliók szenvedését, nyögését, pusztulását és halálhőrgését. A haldoklóknak nem nyújtanak segédkezet, hanem döfnek egyet rajtuk, hogy tovább szivhassák a vértüket s hogy ők maguk tovább élhessenek. Ez az internacionále, ez a marxizmus tanításának az eredménye. Ennek a találmánya a kommunizmus, amely az általuk célozott formájában és szervezetében nem egyéb, mint lázadás az isteni világrend ellen. És ez a lázadás, az isteni világrend elleni lázadás lesz a kommunizmus végzete. Az isteni világosság, a lélek világossága, a lelkes ember győzni fog a lelketlen állatemberen, a vallás, az erkölcs meg fogja törni a materialista önző proféták hatalmát s ezektől megszabadul az emberiség; korszakot alkotó megújulás fog keresztül menni, mert megértette, hogy a gyűlölet nem lehet társadalmi osztályok és ezek világszervezetének alapja. Kain hagyományát temetjük el, ha a marxizmuson felépült Internacionále hatalmát megtörjük.

Az Isten nemzeteket teremtett, azokat különböző faji és szellemi tulajdonságokkal ruházta fel. Vajjon van-e az embernek olyan hatalma, hogy az Isten alkotásait megváltoztassa? Ha ezt a kérdést materialistának teszem fel, aki csak az anyagot látja és ismeri, arra fog hivatkozni, hogy az ember fejlődő szellemi tehetsége, a lángelmék találmányai a világot mennyire megváltoztatták. Az internacionalista azt mondja, hogy a munkás testvériség lerontotta a nemzetek közötti különbségeket, tehát azt, amit az Isten hatalma különböztetett alkotott: ők és az emberi lángész megváltoztatták, a válaszfalakat ledöntötték. Egyik állítás sem igaz. Az ember nem a világot, csak önmagát és környezetét változtatta meg az isteni szikrának, a tudásnak erejével, a nemzetek pedig ma is ép olyan különbözők, mint a világ teremtésekor lehettek.

Minden emberen rajta van a nemzeti sajtása és aki ezt elvesztette, az már bizonyos elkorcsosodást mutat. A nemzetek közötti válaszfalakat nem az anyagi érdekek fogják lerombolni, hanem egy igen hosszú idő múlva bekövetkezendő szellemi fejlettségnek az a foka, mely felül tud emelkedni az anyagi önzésen. De nemzetek akkor is lesznek, mert Isten úgy teremtette a világot. Aki tehát nemzetét tagadja meg: az a belé oltott, Isten által teremtett természeti tulajdonságának egyik alkotórészt tagadja meg. Hogy az internacionalista ezt teszi, azt megértem, mert ő az Istent is megtagadja. Államot lehet különböző nemzetekből is alkotni, mint Schweiz példája mutatja, ahol francia, olasz és német nemzetiségűek együtt alkotnak államot, de itt is megtartja mind a 3 nép a nemzetiségét s egyik sem vallja magát hazátlan bitagnak, sőt mind igen jó hazafiak és híres vallásos népek.

E mellett a tudomány és művészet Európa szerzte híres bajnokai. Ime élő példája annak, hogy a népek egyetértéséhez nem kell a gyűlöleten alapuló, vallástalan, hazátlan, nemzettagadó internacionále, hanem emberi lélek kell hozzá, amely szívvel és szeretettel épít és alkot szépet, nagyot és maradandót. Mutasson az internacionále olyan maradandó alkotásokat, minőket a kereszténység teremtett! Keressetek ilyen csak egyetlen egyet munkások! Keressetek ezt, mert ebben a keresésben Ti is megtaláljátok, hogy mi az internacionále: hízog macska, mely doromboló szó mellett vágja mérgezett karmait a világ eleven husába; ravasz róka, mely fuffanggal szedi ki a szegények szájából a falatot, vérszopó vámpír, holtakon lakmározó hiéna, sötét éjjeli vad, mely kerül a nyíl támadást, maga az antikrisztus, mely az emberiség lelkét akarja elrabolni, Lucifer, aki paradicsomot ígér és az állatiasság poklát adja.

Dr Tervey Tamás.

Halló, mérnöki hivatal!

Már többször hallottuk azt a panaszt, hogy a városi mérnöki hivatalba hiába fírad el, aki ott ügyét el akarja intézni, mert ott ugyan egy árva lelket sem talál. Különösen nem a reggeli órákban, amikor úgy látszik, még a másik oldalukra fordulnak a hivatalnok urak. A hajdu lemondóan legyint a kezével és szemmel láthatólag szánakozik azon a naiv lelken, aki azt hiszi, hogy 11—12 óra előtt ott találhat valakit. Mi is megpróbáltunk ma három ízben is telefonon beszélgetni az álmos hivattal, de úgy látszik, a hivatalozgát is elnyomta a buzdóság az unalmas egyedülvalóságban, mert a válaszcseppet ugyan hiába vártuk. Csak az vigasztal hogy hátha ezután több szerencsével járunk...

Ítélet a Tisza-pörben

Budapest, szept. 7. (N. St. t. j.) Tisza gróf gyilkosainak bűnperében ítéletet csak egy vádlott, még pedig Hüttner felett fognak mondani. Tomcsányi miniszter a következőket mondta:

— Mig teljesen tisztázva nincsen az, hogy a vádlottak a polgári, vagy katonai bíróság hatáskörébe tartoznak-e, egy vádlott felett ítéletnek, akiről kétségkívül megállapítható, hogy a katonai bíróság hatáskörébe tartozik. Ez pedig Hüttner főhadnagy.

Jászaiék Jugoszláviában

Pécs, szept. 7. (N. St. t. j.) A Jugoszláv belügyminiszter megegyezte Jászi Oszkárnak, Hamburger és sok más kommunistának, hogy Jugoszláviában letelepedjenek.

Lázongás Romániában

Temesvár, szept. 7. (N. St. t. j.) A bukaresti parlamentet aug. 31-én királyi kéziratral elnapolták. Az elnapolásnak oka, hogy az országnak több részéből lázadás híre érkezett.

Képviselők beszámolója

Vasárnap kellett volna Beniczky Ödönnek megtartani beszámolóját Szombathelyen. — A választói gyűlésen Beniczky helyett Lingauer Albin képviselő jelent meg, aki bejelentette, hogy Beniczky cseh megszállott területen tartózkodik a közbejött akadályok miatt nem jelenhetett meg választói előtt. Innen Lingauer a saját választókerületébe ment, ahol beszédében rámutatott arra, hogy miért volt szükséges a keresztény egyesülés pártjának és a kiszagdapártnak fúziója. A zsidókérdésben a párt most is változatlanul kitart régebbi álláspontja mellett és azon lesz, hogy a kérdés lehetőleg gyorsan a törvényes keretekben megoldassék. Utána Szmeccsányi György ismertette az Ébredő Magyarok Egyesületének programját.

A lisztcsempészet megakadályozása

Sopron, szept. 7. (N. St. t. j.) Vass János közlelmzési miniszter több államtitkárral, Téryfy volt államtitkárral és Paczor altábornagy kíséretében ma délután Sopronba érkezett, ahol értekezletet tartottak, amelyen a gabona és lisztellátás és a csempészés letörése érdekében történtek fontos elhatározások. Este a miniszter Szombathelyre utazott, ahol szintén részt fog venni a vármegye közlelmzési értekezletén.

A valutaárfolyam

Budapest, szept. 7. A tőzsdén ma a következő árfolyamokat jegyezték: Napoleon 832—810, lei 574—81, márka 514—17, dollár 252—59'50, font 902—12, Romanov 324—327'50, lira 11'80—90, francia frank 17'55, szokol 415—11.

Báró Sztterényi az új államjegyek kibocsátásáról

A „Neue Freie Presse” legutóbbi számában báró Sztterényi József volt kereskedelmiügyi miniszter, a nemzetgyűlés pénzügyi bizottságának tagja hosszabb cikket írt „Die Emission der neuen ungarischen Staatsnoten” címmel, melyben a következőket mondja:

— A pénzügyminiszter az Osztrák-Magyar Bank bankjegyeinek kicserélését tervezi, s ezt a műveletet már a legközelebbi napokban akarja végrehajtani. Az államjegyek bevezetésének elvét nálunk már a törvényhozás is jóváhagyta egy indemnitási törvényben, mely szerint a pénzügyminiszter felhatalmaztatott, hogy a Postatakarékpénztár pénzjegyeit bevonja és helyettük államjegyeket bocsásson ki. — Az államjegyek maximális összegét másfél milliárd koronában állapították meg. Akkor merült fel mindjárt a kérdés, nem volna-e célszerű, egyidejűleg az egész papirpénz állományt, tehát az Osztr.-Magyar Bank bankjegyeit is államjegyekre becsereálni, hogy így a kétféle papirpénz forgalmát az országban elkerüljük. De legfőként technikai okok követelik, hogy a becserelés ezekre a bankjegyekre is kiterjesztesék. — Ezért határozta el a pénzügyminiszter, hogy a felhatalmazást kihasználja.

— Egyébként is azonban megértett a terv a keresztülvitelre. A békeszerződés kimondja ugyanis, hogy az O. M. Bankot liquidálni kell és bankjegyeit nemzeti pénzjegyekkel kell cserélni. Nemzeti érdek, hogy ez a kicserélés mielőbb megtörténjen. Minél előbb jövünk tudniillik abba a helyzetbe, hogy pénzügyeinket nemzeti alapokra fektessük, annál kedvezőbb kilátásaink lehetnek abból a jövőre vonatkozólag, mert pénzügyeink teljes függetlenségével pénzünk értékeise is saját belső értékéhez fog igazodni, függetlenül olyan külső körülményektől, amelyekre Magyarország befolyást sem gyakorolhat.

— A kicseréléssel Magyarország még a békeszerződés ratifikálása előtt végrehajlotta annak rendelkezéseit. Az O. M. Bankhoz való viszonya tehát tisztázódik, illetve újabb alapon szabályoztatik. Semmi kétség sem férhet azonban ahhoz, hogy összehasonlíthatatlanul előnyösebb lenne az, ha az új papirpénz kibocsátásával addig várhatnánk, míg a magyar valuta új viszonylata véglegesen megállapítatik. Ebben az esetben a valutaszabályozás kérdése egyszerre megoldódna és elkerülhetnők, hogy erre a kényes kérdésre későbbi időpontban még egyszer vissza kelljen térnünk.

— Sulyos érvek szólnak mégis amellett, hogy ezt a műveletet már most végrehajtsuk. A kicserélésnek teljes értékben, mint mondják, levonás nélkül kell történnie, következképpen csak a kezelési illetéket szabad arra kiróni. Ez is helyes és o'csó dolog. Mert egy második kényszerkölcsön, mely ismét csak a készpénzre szorítkozik, merőben igazságtalanság lenne. Nem kölcson volna már, hanem egyszerű elkobzás. A bankjegy kicseréléshez különben a nemzetgyűlés hozzájárulása is szükséges. Külön törvényt kell ugyanis hozni, amely az államjegyek kibocsátásának módját és mérvét szabályozza.

— A legfontosabb kérdés természetesen az marad, hogy a külföld miként fogadja az új magyar államjegyeket s megnyerik-e azok bizalmát. Ez magától érthetőleg azon is mulik, hogy az új bankóprás működését korlátozzák-e, vagy a jónak talált minta után szabadon hagyják dolgozni? Az előbbi esetben, — amit remélni szeretnénk, — az eredmény csak kedvező lehet, az utóbbiban azonban feltétlenül pénzügyi katasztrófa következne be. Ezt minden körülmények között el kell kerülni. Magyarország pénzügyi politikájának kapcsolatban kell lennie gazdasági politikájával, mert csak úgy lehetséges kedvező fogadtatást remélnie. Magyarország kiapadhatatlan erőforrásokkal rendelkezik, jól megalapozhatja hát államjegyeinek értékét. Ha megfelelő gazdasági politikát üzünk, az új államjegyek olyan bonitást nyernek, hogy az által a külföld részéről való befogadásuk biztosítottak látszik. Az ország bonitása kétségen felül áll, s az új államjegyeket azután kell értékelni.

HIREK

A nemzet csalogánya,

az örök fiatal Blaháné hetven éves. Szinte fel-lázad az ember a természet törvényei ellen, mely mindnyájunkra egyformán érvényes. Szinte úgy képzeltük, hogy a felettünk uralkodó törvények is tartoznak Blahánénak azzal, hogy kivételes lényére kivételt tegyenek... Nem egy színésznő, nem csupán egy istenáldotta művész-lélek az, akit ünneplünk. Blaháné külön fogalom. A nemzeti gyász sötét napjaiban nyert isteni adomány, égi vigasz volt Ő kinek mézes ajkairól a magyar géniusz legszebb vadrózsáit, a magyar népdalokat élvezte két generáció. A debreceni színpadról indult el meghódítani a német szellemű új fővárost, melynek megma-gyarosítására többet tett, mint száz tanár és ezer tanító. Népszerűbb név nem volt az orszá-gban, mint az Ővé. Neki csakugyan elhittük, hogy rózsabokorban jött a világra, a mi külön magyar glóbusunk gyönyörűségére. Mert a leg-fényesebb ígéretek, a legcsábítóbb ajánlatok sem tudták rábírni, hogy külföldi színpadra el-ki-vándoroljon: megmaradt nekünk, kizárólag a miénknek... Ujra a gyász napjai következtek ránk, árva magyarokra. Lelki vigasz és gyö-nyörűség tudnunk, hogy van Blahánénk...

— A hetven éves Blaha Lujza üdvözlése. Mint jeleztük előbb, abból az alkalomból, hogy Blaha Lujza a Nemzeti Színház örökös tagja 70. születésnapját ünnepelte, a városi tanács a következő tanácsi határozatot küldte el a „Nemzet csalogánya“-hoz:

Méltóságos

BÁRÓ SPLÉNYINÉ BLAHA LUJZA

asszonyinak

BUDAPEST

Debrecen szabad királyi város tanácsa ab-ból az alkalomból, hogy Méltóságod születésé-nek 70. évfordulóját a napokban ünnepelte, megemlékezett azokról az aranyos napokról, mikor városi színházunk világot jelentő pódium-mán zengett Méltóságod ajkairól a zengzetes magyar szó, a lelket, a szívet emelő magyar dal. Ez örök és elévülhetetlen kincse sokat szenvedett nemzetünknek.

Ez a visszaemlékezés kötelez. Kötelez arra hogy mi is oda álljunk az üdvözlők sorába s üdvözlőjük abból a városból, annak a közön-ségnek nevében, mely egykor gyönyörködve hallgatta s aztán, ha fájt is, örömmel látta ke-beléről repülni el a „Nemzet csalogánya“-t.

Midőn szívesen küldjük üdvözlőnk, kérjük, hogy fogadja azt Méltóságod azzal a forró óhaj-tásunk kifejezésével, mit a „Nemzet csalogánya“ velünk együtt óhaj és érez:

„Megvirrad még valaha“!

Isten védje, kegyelme karján hordozza és a ragyogó múlt édes emlékeivel aranyozza életé-nek minden további napjait.

Debrecen, 1920 szept 7-én.

Dr CSÓKA SÁMUEL,
polgármester-helyettes,
főjegyző.

— **Értesítőknek a Move tagok** hogy gyapju szetter 170 K karton méter 1 K fiór harisnya párja 125 K finom sev 1 K vad-rátja 165 koronáért kapható. Min 2 darabok megtekinthetők a Move hivatalos helyiségében Sas-utca 4. Előjegyzéséhez e hó 19 ig a fő-osztály elfogad, hol egyidejűleg a pénz is be-fizetendő. A lítkár.

— **A közkórházakat kikapcsolják a köz-eliátásból.** A polgármesteri hivatalhoz a Nép-jóléti és Munkügyi miniszteriumtól leirat ér-kezett, melyben értesíti a miniszter a polgár-mestert, hogy az összes közkórházakat vala-mint az összes magánkórházakat és szanató-riumokat kikapcsolja a közellátásból és ezen intézmények ellátását a kórház élelmezési bi-zottságra bizza, egyben utasította a kórház el-látási tiszemet, mint a kórház élelmezési bizott-ság szervét, hogy vegye fel a kórházak és szanatóriumok igazgatóival az érintkezést.

— **A németek fehér könyvei.** A német kormány három fehér könyvet adott ki a felső-sziléziai lengyel erőszakoskodások dolgában. A német külügyminiszter azt javasolja, hogy német, lengyel és a szövetséges hatalmak és semleges államokból álló bizottságot küldjenek ki, hogy Felső Sziléziában részrehajthatatlanul ejtsék meg a népszavazást.

— **Kik vitték el a termést?** Mg dr Vass József miniszter zár alá nem vette a buza, rozs és kétszeres termést, az elődje, nagyatádi Szabó István által kiadott vásárlási engedélyek alapján egész zsidó-rajok árasztották el Hajdu vármegyét és összevásárolták a nagy árakkal megszedített gazdáktól azt a bizonyos felesle-get is, melyre a vármegye és Debrecen el.átat-jainak lett volna szükségük. Nem véletlen műve, hanem pokoli tervszerűség az, hogy zsidók és zsidó cégek eszközlötték a vásárlá-sokat. (Néhol alkalmazták kirakat-keresztlyéne-ket is!) Csak végig kell nézni az engedélyesek névsorát, igen ismerős nevekre és cégekre bukkanunk, mint pl. Weisz Albert, Geiger Simon, Frommer és Hermann, Philoxia székum-termelő r. társaság, Strasser és Könyg, Turul termény és áruforgalmi iroda, Schreiber Béla, magyar általános hitelbank, angol-magyar bank, magyar mezőgazdák szövetsége, Gschwindt élesztőgyár, Bóni gyártelep, salgótarjáni kö-szénbánya r. társaság, Szaloniki bányagazgatós-ág, Lichtschein Jenő és Márton (termelő), stb. Vonatokra menő az, a mit elvittek és ezzel szemben az ellátatlanok részére máshonnan kell hozni lisztet, sőt sok helyre még vető-magot is!

— **Az ÉME kongresszusa.** Budapestről je-lentik hogy ma délelőtt nyitotta meg Szme-rcsányi György elnök az Ébredő Magyarok egye-sületének kongresszusát. Az elnöki megnyitó után Kmoskó Mihály egyetemi tanár beszélt nagy figyelem között a zsidó kérdésről.

— **Jótekonny adomány.** Öv. Sesztina La-josné elhunytá alkalmából dr Szabó Miklós és családja koszorúmegváltás címén 200 koronát juttatott hozzánk a hadifogságban sínylődő ma-gyar katonák hazahozatalának költségeire. A nemes adományt rendeltetési helyére juttattuk.

— **A pikkoló fiu estője.** H. B. pincér ta-nonc ellenfeljelentést tett az „Arany-Bika“ szálló igazgatója, hogy egy alkalommal a rábízott 4 ez r korona összegű 2 köteg pénzből ezer ko-ronát ellopott. A rendőrség a pikkolót letartó-ztatta. Kihallgatása során bevallotta, hogy az ellopott pénzből háromszáz koronát elköltött, s azon nagy muvit rendezett lakásán, melyre meghívta egyik nőismerősét és a környékbeli pikkolókat is. Azonkívül egy helybeli fényké-pésznéi fényképe lemezére ráretusírozta Honthy Hanna színművésznő arcképét. Egyelőre lopás miatt indult meg eljárás.

— **Fodrásmesterek figyelmébe.** Felhivom az összes debreceni fodrász mestereket, hogy náluk levő tanoncukat f. hó 9 én délelőtt 11 órára az iparhatóságnál (Kossuth-u. 20 I. em. 56 sz.) leendő megjelenésre utasítsák Előljáró-ság iparfelügyelője.

— **Elégtétel a franciáknak.** A német kül-ügyminiszter és a belügyminiszter látogatást tett a francia nagykövetnél és előtte sajnálko-zásukat fejezték ki a boroszlói események miatt. A francia nagykövete tudomásul vette a nyilat-kozatot és az ígéretet, hogy a németek teljesítik a jóvátételi követeléseket.

— **A városi Közélelmezési ügyosztály ér-tesíti mindazokat a kereskedőket, akik ecetáru-sításra igényüket a Közélelmezési ügyosztálynál bejelentették, hogy ecetutalványaik atvétele vé-géit f. hó 10-én pénteken Piac u. 9 szám alatt a lisztosztálynál jelentkezzenek.**

— **Hivatásának áldorata.** Vasárnap Kis XX. Sándor fővárosi rendőr civilruhában éjjeli csem-pészek után kutatott. A Fehérvári uton igaz-olásra szólította fel a hangosan éneklő Csapó Lászlót, aki Juhász Ernő társaságában ment a vám felé. Összeszólalkozásra került a sor, mire a rendőr bevitte őket a legközelebbi kaszár-nyába, ahol ismét összetűzés történt, mire Csapó kirántotta oldalgyeverét és a rendőrbé szurta. A rendőr belső éivérést következtében rövid idő múlva meghalt. Csapót átkísérték illetékes parancsnokságához, ahol kihallgatásakor önvé-delmét hozta fel mentéséül.

— **A kiskereskedők árubeszerzési rész-vénytársasága** ezúton hozza t. részvényeseinek tudomására, hogy sikerült a fűszer szakmába tartozó összes fontosabb cikkeket beszerezni, amelyek részint már megérkeztek, részint még szállítás alatt állanak. Hogy az árak szétoszlása körül fennakadás ne legyen, helyi ügy-nökönk fel fogja keresni részvényeseinket, hogy árükészleteinkről felvilágosítást adjon és a rész-vényesek megrendeléseit felvegye.

— **Skót-magyar (székely) nyelv- és faj-festvérség.** Megemlékeztünk már lapunkon Rose nyelvész tanár tudományos felfedezéséről mely szerint a magyar (székely) nyelv a skót-(ó-angol) nyelvvel rokoni viszonyban van. A turáni társaságban múlt pénteken tartott előadása után most az Erdélyi Magyar Székely Szövetség arra kérte Rose tanárt, hogy e tárgyról országos propaganda előadásokat tartson E felhívásnak engedve, Rose tanár vasárnap f. hó 12 én délelőtt 11 órakor megkezdte sorozatos előadásait és pedig Debrecenben a vármegye-ház dísztermében. Ez előadás iránt érthetően nagy az érdeklődés közönségünk körében, annál is inkább, mert Rose tanárhoz városunk tár-sadalmának szín-javát személyes jó ismeret-sége köti. Jegyek 30, 25, 20 és 10 koronás árban előr: válthatók Donogán és Somossy va-lamint Kontsek Kornél cagnéi.

— **Szerb kiűntetés** Benesnek. Prágából jelentik, hogy Sándor szerb régens herceg Benes cseh külügyminiszternek a Fehér Sasrend nagy-keresztjét adományozta.

— **Honosítás.** A belügyminiszter felvette a magyar állampolgári kötelekbe Cserovic; Ká-roly volt montenegrói lakost, aki Hajduhad-házon telepedett le. A háboru vetette ide, mint hadifoglyot és megragadt.

— **Közalkalmazottak beszerzési csoport-jának közleményei.** A pénzügyigazgatóság lítkári hivatalul szolgáló helyiségünket elvette, minélfogva a pénzügyi palota I. emelet 9 számú szobájában csoport ügyek nem intéz-hetők. Miuán az elvett helyiség helyett mást egyelőre nem kaphatunk, a tagfelvételi és meg-bizott jelentkezési ügyeket, valamint a kedvez-ményes élelmszerjegy kezelési ügyeket a pénz-ügyminisztérium intézkedéséig beszüntettük.

— **A nőipariszkolában beiratás** még folya-matba van d. e. 9—12 ig. (Páterfia 78 sz. a.) Tanítás kezdete 10-én.

— **Rendőri hírek. Sérülés.** Dandé Sándor 7 éves, Timár-úca 7. szám alatti kis fiu teg-nap este játék közben leesett egy létráról és megsérült. Beszállították a közkórházba. — **El-fogott lános.** Tegnapelőtt este a pályaudvaron elfogták a detektívek Kohn Bélát, ki nem tudta igazolni a nála talált 35 ezer korona eredetét. Mig nem igazolja, honnan szerezte a nála ta-lált pénzt, a rendőrségi fogda lakója marad. — **Lopás.** Rácz Károly zenész, Teleki-utcai lakos feljelentést tett a rendőrségen, hogy tegnapelőtt este, mig ő a Kristály kabarében muzsikált, ismeretlen tettes ellopta 500 korona értékű ezüstnyelű botját. A rendőrség az ismeretlen tolvajt nyomozza. — **Betörés.** Hétfőn este 10 óra után az Apollo mozgósínház pótztárát ismeretlen tettes feltörte és onnan a kedd esti előadásra szóló összes jegyeket és 30 korona készpénzt ellopott. A rendőrség a betörők ellen elrendelte a nyomozást, az Apollo igazgatósága pedig érvénytelenítette a kedd estére szóló ellopott jegyeket.

— **Őszi-téli új divatlapok Antalfynál:** Elise 66, Revuerdes Modes 16, Modenschau 50, Konfektons Modelle 66 és más. Tessék meg-tekinteni.

— **Iskolai füzetek, írószerek, rajztömbök, körzők, rajzszerek, táskák legjobb beszerzési forrása Antalfy boltja** Szent-Anna- és Varga-utca sarok.

— **Iskolai könyvek az összes helybeli tanintézetek részére, papír és írószerek, vala-mint zeneművek a legolcsóbban Csáthy m. kir. tudományegyetemi könyvkereskedésében kap-hatók, Piac-utca 8 Telefon 296.**

Törvénykezés

§ A Bíró család a rögtönjelő bíróság előtt. Szerdán reggel 9 órakor kezd meg a stábilis bíróság a Dószegi uti apagyilkosnak, Bíró Jánosnak bűnperében a főtárgyalást, aki oly kegyetlenül meggyilkolta idős apját, Bíró Lajost, mikor az a korcsmából hazafelé tartott. A vádiottak padján ül még a Bíró családból a meggyilkolt felesége és lányai, akik állítólag biztatták Bíró Jánost, hogy tegye el láb alól az öreg családfőt. Elnök Nagy Kálmán lesz, míg a vádat Mező Sándor kir. ügyész fogja képviselni.

SPORT

DEAC—DMTK. Szécsán, Kisasszonynapján a vasutasok pályáján mérkőzik az egyetemi csapat a Máv. Testgyakorlók körével. Legutóbbi találkozásuk alkalmával a DEAC győzött s tekintve, hogy a DEAC most Debrecen egyik legjobb csapata, győzelme most sem lesz meglepetés.

Fővárosi bajnoki eredmények. FTC—Törekvés 4:1, BTC—VII. ker. TVE 2:1, UTE—MAC 1:0. Nemzetközi mérkőzés. MTK Simmeringer FC 4:1, KAC Simmeringer FC 3:2.

Botrány az atlétikai tréningen. Botrányos és sportszerűtlen viselkedésnek voltunk tanui pénteken délután a nagyerdei atlétikai tréningen. A botrányos viselkedést Balog Bleuer Ferenc, a DTE nek egyik zsidó atlétája csinálta. Reméljük, hogy a MASz példás büntetésben részesíti és a DTE, amely már 67 év óta fennáll s Debrecen színeit viseli, kizárja tagjai sorából s megkezdi a tisztogató munkát, amelyre már égetően szükség van.

Színház

Színházi és mozgószínházi irodák jelentése.

* Ma szerdán kezdődik a jegyárutítás a Csokonai színház péntek esti ünnepélyes megnyitójára melynek teljes műsora ez: I. Nyitány, játsza a *katonazenekar*. II. Beköszöntő beszéd, elmondja Kardoss Géza igazgató. III. Hymnus, énekli a *szintársulat*. IV. *Sylvio kapitány* c. nagyhatású drámai bemutató.

* **Cinabar II.** amerikai Cow-boy bűnügyi történet második részét mutatja be az Apollo. Előadások 6 és 8 óraker. Jegyelővétel.

* **Játék a sorssal,** dráma öt felvonásban ezt a remekbe készült Star filmet mutatja be az Uránia, főszereplők: Matyasovszky Ilona és Fenyő Emil. Irta Falk Richard a fiatalon elhalt városunk szülőite. Előadások 6 és 8 óraker. Jegyelővétel.

Petroleumkiosztás

Folyó hó 9-től, csütörtöktől kezdve a következő kereskedésekben petroleum kapható. U. m. Balla Tibamér, István-u. 15. Bihari Sándor, Mátyás kir.-u. 24. Böszörményi István, Petőfi-tér 12. Borus István, Rakovszky-u. 24. Csanak József, Piacz-u. 51. Csillag József, Hatvan-u. Deutsch A. Fia, Piacz u. 1. Deutsch Lajos, Piacz-u. 38. Eisenberger Testvérek, Hatvan-u. Faragó István, Csapó-u. 66. Félegyházy János, Piacz-u. 63. Gerstner Kálmán, Széchenyi-u. 37. Glück Izidor, Péterfia-u. 76. Grünberger és Glück, Csapó-u. 16. Gyémánt és Társa, Piacz-u. 58. Hangya Fogyasztási Szövetkezet. Jóna János, Nyil-u. 34. Kántor István Hadházi-u. 21. Kovács nővérek, Boldogfalva-u. Kontsek Géza, Kossuth-u. Király István, Degenfeld-tér. Klein Ignác, Csapó-u. 5. Lukács Márton, Salétrom-u. 8. Lindenfeld Jenő, Degenfeld-tér. Mogyoróssy Győző, Rákóczy-u. 45. Máté Imre, Mester-u. 5. Nagy Pál, Petőfi-tér 6. Neumann Nándor, Csapó-u. 10. Nagy Róza, Halasi-u. 1. Róth és Tamás, Szent Anna 31. Sárközy Sándor, Hatvan-u. 17. Schwarcz nővérek, Simonffy-u. 2. Szabó György és Társa, Vesselényi-tér 25. Szilágyi József, Szabó Károly-u. 8. Tóth Sándorné, Árpád tér 32. Ullmann Salamon, Piacz-u. 61. Vadászi Sándor, Eötvös-u. 11. Vadász Ferencz, Varga-u. 35. Weisz Márton, Deák Ferencz-u. 26. Weisz Ignác, Hatvan-u. 74. Weisz Bertalan, Hatvan-u. 10. Zsurovics Ferencz, Miklós-u. 44.

A petroleum ezuttal kivételesen petroleumjegy nélkül vásárolható, a most kiosztásra kerülő petroleum literenkénti árát a kereskedők részére 26 korona 50 fillérben, a fogyasztók részére 29 koronában állapítottam meg. A kereskedő egy vásárló részére egy liternél többet ki nem adhat.

A most kiutált petroleum fajsúlya hivatalos megállapítás szerint 812 gramm.

Debrecen, 1920. szeptember hó 7.

ZÖLD,
tb. tanácsnok.

TEGDES JÁNOS

Női, férfi és katonai egyenruhát és elegáns sapkákat jutányosan készít
PÉTERFIA-UTCZA 60. SZÁM.

KÉSZIT Központi szeszfordéket,
Pálinkafőző üstököt

MENDLOVITS S., rézműves,
Nyirbátor Szabolcsm. ☐ Alapított 1890.

Ct. 784—18.
1920.

Meghívó.

A debreczeni kir. törvényszék, mint cég-bíróság a Derecskei Közgazdasági Bank Részvénytársaság derecskei bejegyzett cégnek a részvénytőke egyharmadát képviselő részvényeseinek kérelmére a Kt. 178. §-a alapján a részvényeseket 1920. évi szeptember hó 25. napjának, d. e. 10 órájára a Derecskén a Derecskei Közgazdasági Bank r.-t. hivatalos helyiségeiben megtartandó

rendkívüli közgyűlésre

összehívja.

TÁRGYSOROZAT:

1. Egyesülés a Derecskei kereskedelmi részvénytársasággal.
2. Alapszabály módosítás.
3. A jelenlegi igazgatóság felmentése.
4. A jelenlegi felügyelőbizottság felmentése.
5. Új igazgatóság megválasztása.
6. Új felügyelő bizottság megválasztása.
7. Indítványok.

Debrecen, 1920. szept. 6.

Török sk., előadó.

FÉNYKÉPNAGYÍTÁSOK
legsikerültebbek és legolcsóbbak
TAKÁCS VINCZE
fényképész, Egyház-tér 3.
Nagytemplom mellett.

Szabó János

uri szabósága és egyenruházati cikkek raktára
Püspöki palota. (Nagytemplommal szemben.)

Nyomdásztanulóul

felvétetik fizetéssel lapunk nyomdájában 3—4 középiskolát végzett értelmes f. u. — Jelentkezhetni bármikor.

Eladó birtok

Sámsoni uton aligállónál 100 hold prima föld Vass J-féle.
Értekezni Arany János-u. 57.

Bélyegzőgyár és véső-intézet
PAULÓ I.
Batthyányi-u. 22.
Telefon: 1365.

Kováry és Altmann
szűcsök, Piac 42. Pannónia épület.
Bármilyen e szakmába vágó munkákat pontosan és jutányosan készítenek.

FORGÁCS I.
műorás
Bádogos-u.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Lapkihordó
felvétetik lapunk kiadó-hivatalában. Jelentkezni lehet bármikor.

15 család
méh erős teletőkés törzsek eladó. — Értekezni Szabó István városi hajdunál városházán.

Eladó házhelyek
2—300 négyszögöl területek a Gyermekmenhely mellett Mester-utca végén a Cségekerti-utca és a Balmazújvárosi utra frontál. Értekezhetni Debreczeni Gazdák Bankja, Kossuth-u. 17.

Borosfordók
és 12 000 tégla egy használt főzőkonyha és 2 nagy tokos ajtó eladó. — Vár-utca 8.

Makulatura
különként kapható lapunk kiadóhivatalában,

Teljes ellátásra
középszkolai tanulókat elfogad keresztyén uri család Szappanos-u. 7.

Házvezetőnői
állást keres intelligens fiatal nő, vidékről, ki a háztartás minden ágában megfelelő gyakorlattal bír Ajánlatokat „Jó gazdaszszony jelígerre a kiadóba kér.

Eladó
egy tiz lóerős Schutleworth herefejtővel kazán hajtáshoz is megfelel. Hajduböszörmény Fehér István.

Cimbalom
igen jó hangú, pedálos eladó, Hadházi-ut 12. I. em. Árpád-tér.

Debreczeni Gazdák Bankja részvénytárs.
Kossuth-u. 17. Kölcsönöket folyósít házakra, földekre és értékpapírokra. Betéteket elfogad a betétek után kamatot ad, értékpapírokat vásárol és elad. Elfogad értékeket megőrzés céljából bárbe ad (safe deposit) páncél rekeszeket. Takarékpénztár és bankügyletek minden ágazatával foglalkozik. Feleknek minden pénzügyi műveletnél rendelkezésre áll.

Két
kisebb leánykát teljes ellátásra elfogad uri család. Cim a kiadóban.

Fenyődeszkát
ujjal vagy ócskát veszek kisebb és nagyobb tételben Nap utca 4. szám.

Számozógép
teljesen jókban, 4 soros eladó. Cim a kiadóban.

NŐI
Kereskedelmi Iskola I-ső és II-ik osztályába használható könyvek eladók. Piac-u. 58. III. lépcső. II. emelet 36.

Munkások
tuskófa kitermeléshez jó keresetre vidékről is felvétetnek. Értekezni lehet Mechanikai Tuskó Kitermelő Vállalatnál Hadházi utca.

Zákány József

fuvarozási vállalata
PIACZ-UTCZA 43. SZÁM.

A „Keresztény Fatermelő Szövetkezet” tagjai

Tűzifára

befizetéseket eszközölhetnek a Debreczeni Első Takarékpénztárnál. Előjegyzéseket e hó 10-ig fogadok el. A tűzifa elosztása a jelentkezés sorrendje szerint fog eszközöltetni.

Polyánszky Orest tűzifa és szénkereskedő
Piacz-utca 58. Szoboszlai-ut 1. sz.
Telefon 181.

RANKAI GYULA

bankbizományi irodája
Debreczen Degenfeld-tér 6. (Könyérpiacz.)

IDEGEN PÉNZEK:

Dollár, lei, soko, lira, márka, frank stb. ÉRTÉKPAPIROK. Kölcsönkövetítés. Vállalatok finanszírozása. MEGBIZÁSOK. Díjmentes tanács minden bankügben.

Borsajtók Szőlőzuzók,

TENGERIMORZSOLÓK, EKÉK, VETŐGÉPEK,
GAZDASÁGI SZEKEREK
azonnal beszerezhetők a

Debreczeni Mezőgazdasági Gépgyár

RÉSZVÉNYTÁRSASÁGNÁL.

(GYÁRTELEP: Vargakert, Délisor 19. szám.)

Ugvanott kerékráf megszorítások hidegen sajtoló ráffelhuzógépen néhány perc alatt eszközölhetők.